บทที่ 6

วิเคราะห์ผลการศึกษา

ภายในบทนี้จะแบ่งเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ 2 หัวข้อ คือ วิเคราะห์ผลการศึกษาที่ได้จากแผนที่ และวิเคราะห์ผลการศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์ ซึ่งรายละเอียดจะได้กล่าวดังต่อไปนี้

<u>การวิเคราะห์แผนที่และภาพถ่ายทางอากาศโดยใช้ทฤษฎี</u>

1. การวิเคราะห์แผนที่รูปแบบการใช้ที่ดินและการขยายตัวของเมืองปี พ.ศ. 2518 มีลักษณะของตัวเมืองในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี ที่ครอบคลุมพื้นที่ตำบลสวนใหญ่ทั้งตำบล จะมีศูนย์กลางอยู่ที่ถนนประชาราษฎร์เชื่อมต่อมาทางด้านตะวันออก เนื่องจากเป็นถนนสายหลักที่ใช้ในการเดินทางไปยังท่าเทียบเรือโดยสารริมแม่น้ำเจ้าพระยา คือ ท่าเรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด และ สถานที่ราชการ ศาลากลางจังหวัดเดิม เทศบาลเมืองนนทบุรีเดิม ย่านพาณิชยกรรม ย่านการค้า จึงทำให้บริเวณนี้กลายเป็นตลาดมีชื่อเรียกว่า ตลาดสดเทศบาล 1 ตลาดสดเทศบาล 2 หลังจากที่การตัดถนนรัตนาธิเบศร์แล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2528 เชื่อมพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ทั้ง 2 ฝั่งเข้าด้วยกัน ย่านศูนย์กลางของชุมชนเมืองในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรีเดิมเริ่มเสื่อมลง เพราะว่า ผู้คนนิยมการเดินทางโดยทางถนนซึ่งมีความสะดวกรวดเร็วกว่าการเดินทางด้วยเรือ ในขณะเดียวกันที่ถนนรัตนาธิเบศร์เริ่มมีความสำคัญขึ้นเรื่อย ๆ มีผู้คนเข้าไปตั้งถิ่นฐานของ 2 ฝากถนนเพิ่มขึ้น และขยายตัวไปทางตะวันตก ส่วนภายในเขตเทศบาลเมืองเก่าซึ่งเดิมย่านการค้าที่สำคัญตั้งอยู่ที่ถนนประชาราษฎร์ ซึ่งเชื่อมกับถนนพิบูลสงคราม ก็ได้มีการขยายตัวไปทางตะวันออกของเมืองจนถึงสามแยกนนทบุรี ถนนติวานนท์ และถนนสายหลักสำคัญอีกหลายสาย คือ ถนนงามวงศ์วาน ถนนประชาชื่น สำหรับด้านทิศตะวันตก นอกจากมีการขยายตัวไปตามถนนนนทบุรีแล้ว ยังมีการขยายตัวไปบริเวณ 2 ฝากของถนนรัตนาธิเบศร์ ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือมี

การตั้งถิ่นฐานเพิ่มขึ้นบน 2 ฟากของถนนงามวงศ์วานและถนนติวานนท์ ส่วนทางด้านตะวันตกมีการตั้งถิ่นฐานเพิ่มขึ้นน้อยเนื่องจากติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งเดิมในบริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นบริเวณพื้นที่เกษตรกรรมสวนทุเรียน และทางด้านใต้มีการขยายตัวเชื่อมติดต่อกับกรุงเทพมหานคร (แผนที่ 5)

2. โครงสร้างของเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี การวิเคราะห์โครงสร้างของเมืองนนทบุรี จะวิเคราะห์เปรียบเทียบกับแบบจำลองการใช้ที่ดินในเมืองต่อไปนี้คือ แบบจำลองลักษณะการใช้ที่ดินตามทฤษฎีวงแหวนร่วม ทฤษฎีรูปเสี้ยวหรือลิ่ม และทฤษฎีหลายศูนย์กลาง โดยวิเคราะห์จากแผนที่แสดงการใช้ที่ดินปี พ.ศ. 2518-2534 ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์แผนที่รูปแบบการใช้ที่ดินและการขยายตัวของเมืองในพื้นที่ศึกษา พ.ศ.2518 โดยใช้ทฤษฎีวงแหวนร่วม เมื่อพิจารณาดูแผนที่แสดงการใช้ที่ดินของเขตเทศบาลเมืองนนทบุรีปี พ.ศ.2518 ลักษณะการใช้ที่ดินส่วนใหญ่เดิมมีเพียงไม่กี่ชนิด ได้แก่ การใช้ที่ดินเพื่อการค้า การใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย การใช้ที่ดินเพื่อเป็นสถานที่ราชการ และการใช้ที่ดินที่เป็นเกษตรกรรมและสวนทุเรียน เมื่อเปรียบเทียบกับแบบจำลองจะเห็นว่ามีส่วนที่จะเป็นไปตามแบบจำลองนี้ แต่มีลักษณะที่ไม่สมบูรณ์ คือ ไม่มีครบทุกเขตและเป็นวงกลมไม่หมดโดยปรากฏเพียง 2 เขตเท่านั้น คือ เขตใจกลางเมือง ซึ่งอยู่บริเวณตลาดสดเทศบาล ถนนประชาราษฎร์ กับถนนพิบูลสงคราม และเขตที่อยู่อาศัยอยู่รอบ ๆ เขตใจกลางเมือง โดยมีกลุ่มของสถานที่ราชการแทรกอยู่ในเขตที่อยู่อาศัย พื้นที่ที่อยู่รอบเขตที่อยู่อาศัยอีกรอบเป็นพื้นที่เกษตรกรรมและสวนทุเรียน (แผนที่ 8) ในปีพ.ศ. 2518 และพ.ศ. 2534 ลักษณะการขยายตัวของเมืองเป็นแนวยาวไปทางทิศตะวันตกบนถนนรัตนาธิเบศร์ และทางทิศตะวันออกบนถนนงามวงศ์วาน มีศูนย์กลางของเมืองซึ่งเป็นย่านการค้าอยู่บริเวณถนนงามวงศ์วาน และถนนสายหลักดังต่อไปนี้ คือ ถนนติวานนท์ ถนนรัตนาธิเบศร์ มีลักษณะเป็นเขตใจกลางเมืองโดยมีรูปเสี้ยวมากกว่าที่จะเป็นรูปวงกลมตามแบบจำลองทฤษฎีวงแหวนร่วม

แผนที่ 8	แผนที่วิเคราะห์รูปแบบของเมืองนนทบุรีตามแบบจำลอง Concentric Zon
น 1 : 50,000	แสดงการใช้ที่ดินในเขตพื้นที่ศึกษา ปี 2518 สัญลักษณ์แผนที่ 1 เขตใจกลางเมือง 2 เขตปรับเปลี่ยน

ที่มา : สำนักผังเมือง

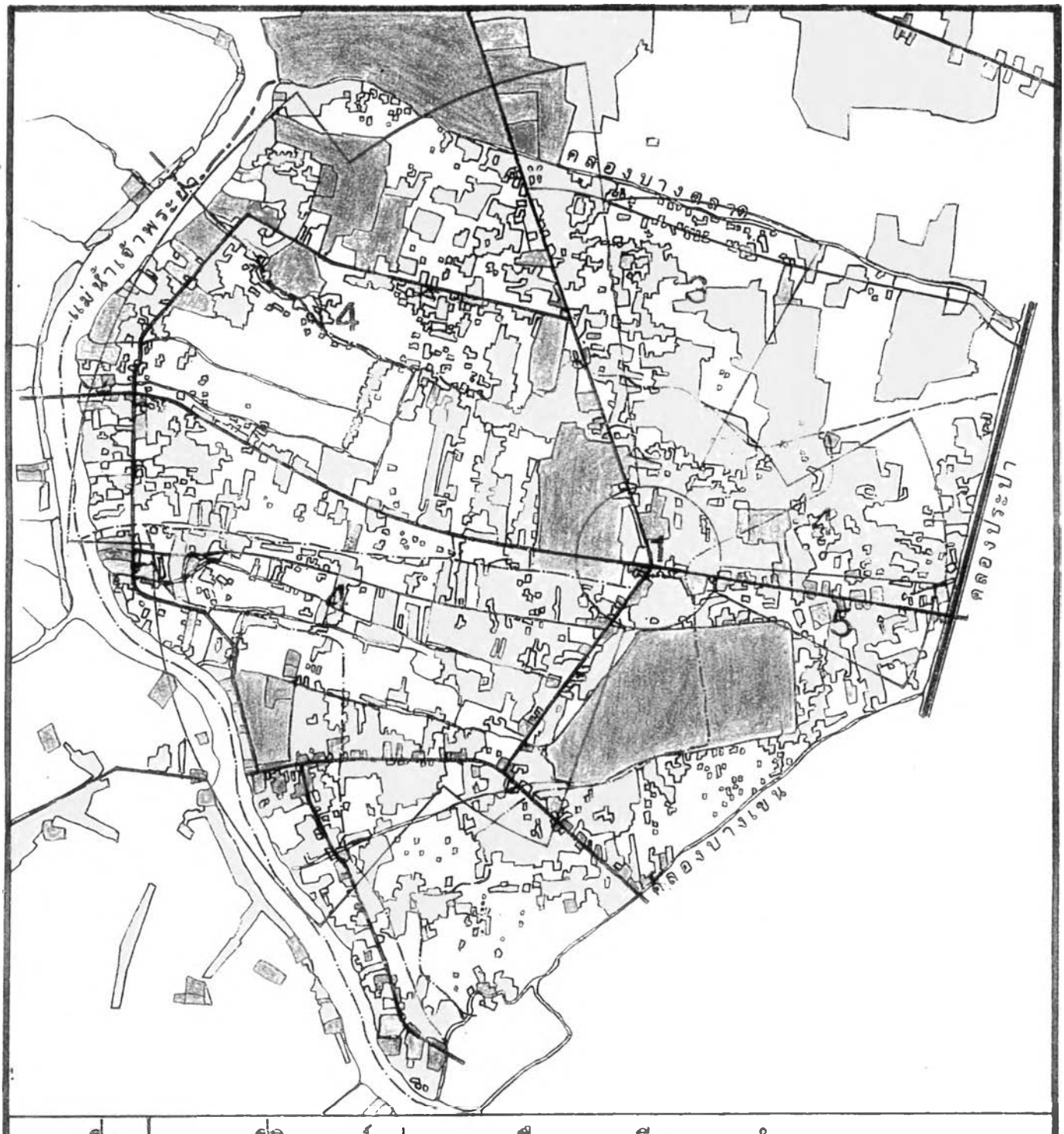

แผนที่ 9	แผนที่วิเคราะห์รูปแบบของเมืองนนทบุรีตามแบบจำลอง Sector
	แสดงการใช้ที่ดินในเขตพื้นที่ศึกษา ปี 2534
น 1 : 50,000	สัญลักษณ์ในแผนที่ 1 เขตใจกลางเมือง 2 บริเวณย่านขายส่งและอุตสาหกรรมขนาดย่อม 3 บริเวณที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้ต่ำ 4 บริเวณที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้ปานกลาง 5 บริเวณที่อยู่อาศัยของผู้รายได้สูง

ที่มา : ภาพถ่ายทางอากาศ
กรมแผนที่ทหาร
: กรมที่ดิน

2.2 การวิเคราะห์แผนที่และภาพถ่ายทางอากาศบริเวณพื้นที่ศึกษาปี พ.ศ.2534 โดยใช้ทฤษฎีรูปเสี้ยวหรือลิ่ม จากแผนที่ 5 ซึ่งแสดงการใช้ที่ดินในอดีตพบว่าไม่มีการแสดงให้เห็นถึงการเป็นไปตามแบบจำลองนี้ แต่จากแผนที่แสดงการใช้ที่ดินปี พ.ศ.2534 หลังจากที่มีการตัดถนนรัตนาธิเบศร์และการคมนาคมสะดวกขึ้นอย่างมาก ประกอบกับการย้ายสถานที่ราชการ ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี ที่ทำการเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี มาอยู่บริเวณสี่แยกแคราย ริมถนนรัตนาธิเบศร์ จึงทำให้บริเวณนี้เป็นศูนย์กลางเมือง เมื่อนำทฤษฎีเกี่ยวกับการขยายตัวของเมืองมาศึกษาพื้นที่ในบริเวณเขตเทศบาลเมืองนนทบุรีนี้ ซึ่งพบว่าลักษณะการใช้ที่ดินของพื้นที่ศึกษาในปี พ.ศ.2534 มีลักษณะสอดคล้องกับแบบจำลองนี้ (แผนที่ 9) ซึ่งการวิเคราะห์โครงสร้างของเขตเทศบาลเมืองนนทบุรีตามแบบจำลองนี้ การใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยได้ขยายไปตามถนน ที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้ต่ำ มีลักษณะเป็นเสี้ยวทางด้านเหนือซึ่งอยู่ติดกับเขตใจกลางเมือง โดยเสี้ยวที่เห็นได้เด่นชัดคือ เสี้ยวทางด้านเหนือบริเวณถนนสามัคคี ทางด้านตะวันตกนี้จะมีเสี้ยวของที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้ปานกลางและที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้สูงอยู่ตามถนนสายหลัก คือ ถนนงามวงศ์วาน ที่อยู่อาศัยในบริเวณนี้จะอยู่ด้านในของถนนที่มีถนนซอยตัดเข้าถึงทางด้านตะวันออกของเขตใจกลางเมือง จะมีเสี้ยวที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้สูงติดอยู่ ส่วนเสี้ยวของที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้ปานกลางไปจนสุดเขตเทศบาลทั้งทางด้านตะวันตก และด้านเหนือ โดยมีเสี้ยวของที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้ปานกลางอยู่ทางด้านตะวันตกเฉียงใต้ จนสุดเขตเทศบาลทางด้านแม่น้ำเจ้าพระยา โดยบริเวณที่อยู่ศัยของผู้มีรายได้ระดับต่าง ๆ นี้จะดูได้จากราคาประเมินบริเวณที่ดินตามแนวถนน ซอย (ตารางที่ 6.1) ของสำนักงานกลางประเมินราคาทรัพย์สิน กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับแบบจำลองจะได้โครงสร้างเมืองนนทบุรีตามแผนที่ 9

ตารางที่ 6.1 บัญชีราคาประเมินตามแนวถนน ซอย นนทบุรี

ลำดับที่	บริเวณที่ดิน	ราคา บาท/ตารางวา
	อำเภอเมืองนนทบุรี	
	เขตเทศบาลเมืองนนทบุรี	
1.	ติดถนนงามวงศ์วาน ระยะ 20 เมตร	80,000
2.	ติดถนนประชาราษฎร์ "	60,000
3.	ติดถนนพิบูลสงคราม "	30,000 - 60,000
4.	ติดถนนรัตนาธิเบศร์ ระยะ 40 เมตร	60,000
5.	ติดถนนติวานนท์ ระยะ 20 เมตร	50,000
6.	ติดสนามบินน้ำ ระยะ 40 เมตร	30,000 - 50,000
7.	ติดแม่น้ำเจ้าพระยา "	25,000 - 30,000
8.	ติดถนนนนทบุรี ระยะ 40 เมตร	40,000
9.	ติดถนนประชาชื่น "	30,000
10.	ติดถนนเรวดี "	30,000
11.	ติดถนนสามัคคี "	25,000
12.	ติดซอยศรีพรสวรรค์ "	25,000
13.	ติดซอยต่าง ๆ	8,000 - 25,000
14.	นอกเหนือจากหน่วยต่าง ๆ	4,000 - 6,000

ที่มา : สำนักงานกลางประเมินราคาทรัพย์สิน กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย , 2534

ตารางที่ 6.2 แบ่งกลุ่มราคาประเมินออกเป็น 3 กลุ่มด้วยกัน

กลุ่ม	ราคา บาท/ตารางวา	บริเวณที่ดิน
1.	ต่ำ 4,000 - 25,000	**อำเภอเมืองนนทบุรี** **เขตเทศบาลเมืองนนทบุรี** ติดถนนสามัคคี ซอยต่าง ๆ นอกเหนือจากหน่วยต่าง ๆ
2.	ปานกลาง 30,000 - 60,000	ติดถนนประชาราษฎร์ ระยะ 20 เมตร ติดถนนพิบูลสงคราม " ติดถนนรัตนาธิเบศร์ ระยะ 40 เมตร ติดถนนติวานนท์ ระยะ 20 เมตร ติดสนามบินน้ำ ระยะ 40 เมตร ติดแม่น้ำเจ้าพระยา " ติดถนนนนทบุรี ระยะ 40 เมตร ติดถนนประชาชื่น " ติดถนนเรวดี "
3.	สูง 80,000	ติดถนนงามวงศ์วาน ระยะ 20 เมตร

2.3 การวิเคราะห์แผนที่และภาพถ่ายทางอากาศบริเวณพื้นที่ศึกษาในปี พ.ศ.2534 โดยใช้ทฤษฎีหลายศูนย์กลาง ลักษณะโครงสร้างของเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี เมื่อนำมาพิจารณาตามแบบจำลองนี้แล้ว พบว่าไม่เป็นไปตามแบบจำลองทั้งหมด เนื่องจากยังไม่มีบริเวณใดที่จะมีความสำคัญมากขึ้นกว่าบริเวณพาณิชยกรรมบนถนนงามวงศ์วานนี้ สำหรับย่านการค้าที่เกิดขึ้นบริเวณถนนรัตนาธิเบศร์ ซึ่งคาดว่าจะเป็นศูนย์กลางแห่งใหม่ ก็ไม่สามารถเป็นศูนย์กลางได้ เพราะขอบเขตของการบริการบนถนนงามวงศ์วานได้ขยายออกมาเชื่อมกับบริเวณถนนรัตนาธิเบศร์ดังกล่าวเป็นแนวเดียวกันตามเส้นทางคมนาคมจะเป็นเพียงลักษณะของย่านการค้าที่สอดคล้องต่อเนื่องกันเท่านั้น

สรุป จากการวิเคราะห์โครงสร้างของเขตเทศบาลเมืองนนทบุรีกับแบบจำลองทั้ง 3 พบว่า โครงสร้างของเขตเทศบาลมืองนนทบุรีในปี พ.ศ. 2518 เริ่มต้นด้วยการสอดคล้องกับแบบจำลองลักษณะการใช้ที่ดินตามทฤษฎีวงแหวนร่วม แต่มีลักษณะที่ไม่สมบูรณ์ คือ มีไม่ครบทุกเขตและเป็นวงกลมไม่หมด โดยปรากฏเพียง 2 เขตเท่านั้น คือ เขตใจกลางเมืองและเขตปรับเปลี่ยน ซึ่งการคมนาคมขนส่ง ตลอดจนเส้นทางคมนาคมยังไม่สะดวก ต่อมาในช่วงปี พ.ศ.2518 - 2534 คือ ระยะเวลาที่ทำการศึกษา ในระยะนี้มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมมากขึ้น การคมนาคมขนส่งสะดวก มีการอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานมากขึ้นทั้งจากประชากรในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด จึงทำให้ลักษณะของการขยายตัวของเมืองขยายไปตามเส้นทางคมนาคมทางบกนั่นก็คือ ถนน นั่นเอง เส้นทางคมนาคมที่มีการขยายตัวอย่างเห็นได้ชัด คือ ถนนรัตนาธิเบศร์ ซึ่งในปัจจุบันมีการตั้งถิ่นฐานอยู่ในเกณฑ์หนาแน่นขึ้นเรื่อย ๆ ลักษณะโครงสร้างของเขตเทศบาลมืองนนทบุรี ในปี พ.ศ.2534 จึงสอดคล้องกับทฤษฎีรูปเสี้ยวหรือลิ่ม โดยเขตใจกลางเมืองเป็นบริเวณที่พักอาศัย อยู่บริเวณจุดบรรจบกันของถนนสายหลัก 3 สาย คือ ถนนงามวงศ์วาน ถนนติวานนท์ และ ถนนรัตนาธิเบศร์ การใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้ต่ำ จะมีลักษณะเป็นเสี้ยวทางด้านเหนืออยู่ติดกับเขตใจกลางเมือง ถัดออกไปทางด้านตะวันตกนี้จะมีเสี้ยวของที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้ปานกลาง

พื้นที่ส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณถนนติวานนท์ และ ถนนรัตนาธิเบศร์ และที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้สูงอยู่ตามถนนงามวงศ์วาน ที่อยู่อาศัยในบริเวณนี้จะอยู่ด้านในของถนนที่มีถนน ซอย ตัดเข้าถึง ซึ่งก็คือ ทางด้านตะวันออกของเขตใจกลางเมืองนั่นเอง เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับแบบจำลองนี้แล้วจะได้โครงสร้างของเขตเทศบาลเมืองนนทบุรีเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และจากการศึกษาในครั้งนี้ก็ได้ผลการศึกษาที่ไปสอดคล้องกับการศึกษาของนายสมิธ (Smith) ในปี ค.ศ.1962 ที่ได้ทำการศึกษาเมือง Calgary แล้วพบว่า รูปแบบของเมือง Calgary นี้ก็ขยายตัวไปตามเส้นทางคมนาคม ซึ่งเป็นไปตามแบบจำลองลักษณะการใช้ที่ดินตามทฤษฎีรูปเสี้ยวหรือลิ่มเช่นเดียวกัน (สมชาย เดชะพรหมพันธ์ , 2517 : 13)

<u>วิเคราะห์ผลการศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์</u>

การวิเคราะห์ผลการศึกษาที่ได้จากการสำรวจด้วยแบบสอบถาม มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการสำรวจประชากรตัวอย่างในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี ซึ่งเป็นตัวแทนของประชากรในเขตพื้นที่ศึกษา เพราะถือได้ว่าประชากรเป็นตัวการสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการขยายตัวของชุมชนเมือง ซึ่งมีการเพิ่มจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี ดังนั้น จึงจัดว่าประชากรเป็นกลไกสำคัญในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการขยายตัวของชุมชนเมือง นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับการใช้ที่ดินอีกด้วย ซึ่งในส่วนนี้จะกล่าวถึงข้อมูลปฐมภูมิจากจำนวนประชากรตัวอย่างทั้งหมด 241 ครัวเรือน ปรากฏผลได้ดังนี้คือ

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิง จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 51.9 และเพศชาย 116 คน คิดเป็นร้อยละ 48.1

ขนาดของครัวเรือนจะอยู่ระหว่าง 3-4 คน มากที่สุดสูงถึง 90 ครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 37.3 ของครัวเรือนที่สอบถามทั้งหมด และต่ำสุดมีสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 6 คนขึ้นไป ถึง 31 ครัวเรือน ซึ่งขนาดของครัวเรือนในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรีนี้แสดงให้เห็นถึงลักษณะของครอบครัวด้วย

ลักษณะโครงสร้างของครอบครัว จากการสำรวจพบว่า ลักษณะโครงสร้างของครอบครัวสูงสุด 86 ครัวเรือน เป็นแบบครอบครัวเดียวประกอบด้วยพ่อ แม่ ลูก ซึ่งเป็นลักษณะโครงสร้างของครอบครัวในชุมชนเมืองที่สามารถพบเห็นได้ในปัจจุบัน ซึ่งในอดีตส่วนใหญ่จะมีลักษณะของครอบครัวเป็นแบบครอบครัวขยาย ก็เนื่องมาจากความต้องการแรงงานในภาคเกษตรกรรม จึงจำเป็นต้องใช้แรงงานภายในครอบครัวเป็นจำนวนมากในการประกอบอาชีพ (ตารางที่ 6.3)

อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าอยู่ในช่วงระหว่าง 20-24 ปี มีจำนวนถึง 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.5 อายุ 25-29 ปี มีจำนวน 58 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.1 อายุ 30-39 ปี มีจำนวน 60 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.9 อายุ 40-49 ปี มีจำนวน 61 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.3 และ อายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป มีจำนวน 39 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.2

ตารางที่ 6.3 แสดงร้อยละเกี่ยวกับผู้ใช้ที่ดินแต่ละประเภท

	การใช้ประโยชน์จากที่ดินแปลงนี้												รวม	
	ที่อยู่อาศัย		พาณิชยกรรม		เกษตรกรรม		สถาบันราชการ		อุตสาหกรรม		อื่น ๆ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
(1) เพศ														
- ชาย	97	49.0	16	42.0	2	50.0	1	100.0	-	-	-	-	116	48.1
- หญิง	101	51.0	22	58.0	2	50.0	-	-	-	-	-	-	125	51.9
รวม	198	100.0	38	100.0	4	100.0	1	100.0	-	-	-	-	241	100
(2) สมาชิกในครอบครัว														
1-2 คน	70	35.3	5	13.0	-	-	-	-	-	-	-	-	75	31.1
3-4 คน	72	36.3	18	47.3	-	-	-	-	-	-	-	-	90	37.3
5-6 คน	36	18.1	8	21.0	-	-	1	100.0	-	-	-	-	45	18.7
มากกว่า 6 คนขึ้นไป	20	10.1	7	18.4	4	100.0	-	-	-	-	-	-	31	12.9
รวม	198	100.0	38	100.0	4	100.0	1	100.0	-	-	-	-	241	100
(3) ลักษณะโครงสร้างของครอบครัว														
- อยู่คนเดียว	42	21.2	1	2.6	-	-	-	-	-	-	-	-	43	17.8
- อยู่กับคู่สมรส	49	24.7	11	28.9	-	-	-	-	-	-	-	-	60	24.9
- ครอบครัวเดียว	68	34.3	18	47.3	-	-	-	-	-	-	-	-	86	35.7
- ครอบครัวขยาย	39	19.6	8	21.0	4	100.0	1	100.0	-	-	-	-	52	21.6
รวม	198	100.0	38	100.0	4	100.0	1	100.0	-	-	-	-	241	100

ตารางที่ 6.4 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับการศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
ประถมศึกษาตอนต้น	2	0.8
ประถมศึกษาตอนปลาย	3	1.2
มัธยมศึกษาตอนต้น	4	1.7
มัธยมศึกษาตอนปลาย	41	17.0
อาชีวะ	79	32.8
ปริญญาตรี	94	39.0
สูงกว่าปริญญาตรี	17	7.1
ไม่ได้เรียนหนังสือ	1	0.4
รวม	241	100.0

ระดับการศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีจำนวนถึง 94 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0 รองลงมาศึกษาอยู่ในระดับอาชีวะและมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 32.8 และร้อยละ 17.0 ตามลำดับ (ตาราง 6.4)

ตารางที่ 6.5 รายได้ของครอบครัวต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายได้	ความถี่	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	14	5.8
5,001 - 10,000 บาท	66	27.4
10,001 - 15,000 บาท	65	27.0
15,001 - 20,000 บาท	43	17.8
20,000 บาทขึ้นไป	53	22.0
รวม	241	100.0

รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 5,001-10,000 บาท มีจำนวนถึง 66 คน คิดเป็นร้อยละ 27.4 รองลงมาอยู่ในช่วง 10,001-15,000 บาท และ 20,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 27.0 และร้อยละ 22.0 ตามลำดับ (ตาราง 6.5)

2. ลักษณะการใช้ที่ดิน

ตารางที่ 6.6 การใช้ประโยชน์จากที่ดิน

ประเภท	ความถี่	ร้อยละ
ที่อยู่อาศัย	198	82.2
พาณิชยกรรม	38	15.8
เกษตรกรรม	4	1.7
สถานที่ราชการ	1	0.4
อุตสาหกรรม	-	-
อื่น ๆ	-	-
รวม	241	100

จากจำนวนประชากรตัวอย่าง 241 ครัวเรือน พบว่า ลักษณะการใช้ประโยชน์จากที่ดิน เป็นการใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย สูงถึง 198 คน คิดเป็นร้อยละ 82.2 รองลงไปได้แก่ การใช้ที่ดินเพื่อพาณิชยกรรม และ การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 15.8 และ 1.7 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.6)

ตารางที่ 6.7 แสดงอาชีพของผู้ใช้ที่ดินแต่ละประเภท

อาชีพ	การใช้ประโยชน์จากที่ดินแปลงนี้												รวม	
	ที่อยู่อาศัย		พาณิชยกรรม		เกษตรกรรม		สถาบันราชการ		อุตสาหกรรม		อื่น ๆ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เกษตรกร	-	-	-	-	2	50.0	-	-	-	-	-	-	2	0.8
2. ข้าราชการ	62	31.3	2	5.1	-	-	1	100.0	-	-	-	-	65	27.0
3. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	27	13.6	4	10.8	-	-	-	-	-	-	-	-	31	12.9
4. ค้าขาย	3	1.5	17	45.2	1	25.0	-	-	-	-	-	-	21	8.7
5. รับจ้างทั่วไป	4	2.1	1	2.5	-	-	-	-	-	-	-	-	5	2.1
6. ธุรกิจส่วนตัว	16	8.0	7	18.5	-	-	-	-	-	-	-	-	23	9.5
7. แม่บ้าน	14	7.1	3	7.6	-	-	-	-	-	-	-	-	17	7.1
8. ลูกจ้างบริษัทเอกชน	54	27.2	3	7.6	-	-	-	-	-	-	-	-	57	23.7
9. อื่น ๆ	18	9.2	1	2.5	1	25.0	-	-	-	-	-	-	20	8.3
รวม	198	100.0	38	100.0	4	100.0	1	100.0	-	-	-	-	241	100.0

การประกอบอาชีพ สำหรับอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีลักษณะหลากหลาย เนื่องจากการศึกษานี้ศึกษาการใช้ที่ดินหลายชนิด จึงทำให้พบอาชีพที่แตกต่างกันออกไปมากมาย อาชีพที่มีผู้ประกอบมากที่สุดคือ รับราชการ มีจำนวนถึง 65 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 รองลงไปได้แก่ อาชีพลูกจ้างบริษัทเอกชน และ พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 23.7 และร้อยละ 12.9 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.7)

ตารางที่ 6.8 แสดงการใช้ประโยชน์จากที่ดินแปลงนี้แยกตามตำบล

ตำบล	การใช้ประโยชน์จากที่ดินแปลงนี้												รวม	
	ที่อยู่อาศัย		พาณิชยกรรม		เกษตรกรรม		สถาบันราชการ		อุตสาหกรรม		อื่น ๆ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. สวนใหญ่	22	9.1	9	3.7	1	0.4	-	-	-	-	-	-	32	13.3
2. ตลาดขวัญ	47	19.5	8	3.3	3	1.2	-	-	-	-	-	-	58	24.1
3. บางกระสอ	30	12.4	15	6.2	-	-	-	-	-	-	-	-	45	18.7
4. ท่าทราย	66	27.4	3	1.2	-	-	-	-	-	-	-	-	69	28.6
5. บางเขน	33	13.7	3	1.2	-	-	1	0.4	-	-	-	-	37	15.4
รวม	198	82.2	38	15.8	4	1.6	1	0.4	-	-	-	-	241	100.0

ข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน 241 ชุด วิเคราะห์การใช้ที่ดินแต่ละประเภทตามตำบต่าง ๆ ในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี พบว่า

ตำบลสวนใหญ่ มีการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่ออยู่อาศัยสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 9.1 รองลงไปได้แก่ การใช้ที่ดินเพื่อพาณิชยกรรม และ เกษตรกรรม ซึ่งเดิมเขตเทศบาลเมืองนนทบุรีมีตำบลสวนใหญ่เพียงตำบลเดียว และประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำสวนทุเรียน แต่ปัจจุบันการขยายตัวของเมืองทำให้มีจำนวนประชากรย้ายถิ่นมาจากกรุงเทพมหานครมากขึ้น และเข้ามาอยู่อาศัยในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรีนี้

ตำบลตลาดขวัญ มีการใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 19.5 รองลงไปได้แก่ การใช้ที่ดินเพื่อพาณิชยกรรม และ เกษตรกรรม

ตำบางกระสอ มีการใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 12.4 และ พาณิชยกรรม คิดเป็นร้อยละ 6.2

ตำบลท่าทราย มีการใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 27.4 และ การใช้ที่ดินเพื่อพาณิชยกรรม คิดเป็นร้อยละ 1.2

ตำบลบางเขน มีการใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย สูงสุดถึง 13.7 รองลงไปได้แก่ การใช้ที่ดินเพื่อพาณิชยกรรม และ สถานที่ราชการ (ตารางที่ 6.8)

ตารางที่ 6.9 แสดงขนาดการถือครองที่ดินในปัจจุบัน

ขนาด	การใช้ประโยชน์จากที่ดินประเภท												รวม	
	ที่อยู่อาศัย		พาณิชยกรรม		เกษตรกรรม		สถานที่ราชการ		อุตสาหกรรม		อื่น ๆ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. น้อยกว่า 50 ตารางวา	92	46.5	24	63.3	-	-	-	-	-	-	-	-	116	48.1
2. 50 - 150 ตารางวา	97	48.9	13	34.2	-	-	-	-	-	-	-	-	110	45.6
3. 151 ตารางวา - 1 ไร่	5	2.6	1	2.5	-	-	-	-	-	-	-	-	6	2.5
4. 1 ไร่ขึ้นไป	4	2.1	-	-	4	100.0	1	100.0	-	-	-	-	9	3.7
รวม	198	100.0	38	100.0	4	100.0	1	100.0	-	-	-	-	241	100.0

การใช้ประโยชน์จากที่ดินประเภทต่าง ๆ จะมีขนาดของพื้นที่ที่แตกต่างกัน จากการศึกษาพบว่า การใช้ประโยชน์จากที่ดินในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรีที่สำคัญมีดังนี้ คือ

การใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรีปัจจุบัน ส่วนใหญ่จะมีขนาดพื้นที่ 50-150 ตารางวา คิดเป็นร้อยละ 48.9

การใช้ที่ดินเพื่อพาณิชยกรรม ส่วนใหญ่จะมีขนาดพื้นที่น้อยกว่า 50 ตารางวา คิดเป็นร้อยละ 63.3

การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จะมีขนาดพื้นที่ตั้งแต่ 1 ไร่ขึ้นไป

การใช้ที่ดินเพื่อเป็นสถานที่ราชการ จะมีขนาดพื้นที่ตั้งแต่ 1 ไร่ขึ้นไป (ตารางที่ 6.9)

ตารางที่ 6.10 แสดงลักษณะสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินประเภทที่อาศัยและพาณิชยกรรมอยู่

ลักษณะสิ่งปลูกสร้าง	การใช้ประโยชน์จากที่ดินประเภทนี้												รวม	
	ที่อยู่อาศัย		พาณิชยกรรม		เกษตรกรรม		สถาบันราชการ		อุตสาหกรรม		อื่น ๆ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. บ้านเดี่ยว	84	42.5	1	2.5	4	100.0	1	100.0	-	-	-	-	90	37.3
2. ทาวน์เฮาส์	55	27.7	15	39.5	-	-	-	-	-	-	-	-	70	29.0
3. อพาตเมนต์/แฟลต	18	9.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	7.5
4. คอนโดมิเนียม	19	9.6	1	2.5	-	-	-	-	-	-	-	-	20	8.3
5. ห้องแถว	7	3.5	21	55.4	-	-	-	-	-	-	-	-	28	11.6
6. ห้องเช่า	12	6.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	5.0
7. อื่น ๆ	3	1.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1.2
รวม	198	100.0	38	100.0	4	100.0	1	100.0	-	-	-	-	241	100.0

การใช้ประโยชน์จากที่ดินประเภทต่าง ๆ จะมีลักษณะของสิ่งปลูกสร้างที่แตกต่างกัน จากการศึกษาพบว่า ในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรีมีการใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจะมีลักษณะสิ่งปลูกสร้างดังนี้คือ บ้านเดี่ยว ทาวน์เฮาส์ และ คอนโดมิเนียม เป็นต้น รองลงมา ได้แก่ การใช้ที่ดินเพื่อพาณิชยกรรม ซึ่งจะมีลักษณะของสิ่งปลูกสร้างเป็นห้องแถว ที่สามารถประกอบธุรกิจการค้าและอยู่อาศัยได้ด้วย (ตารางที่ 6.10)

ตารางที่ 6.11 แสดงลักษณะการถือครอง

ลักษณะการถือครอง	การใช้ประโยชน์จากที่ดินประเภทนี้												รวม	
	ที่อยู่อาศัย		พาณิชยกรรม		เกษตรกรรม		สถาบันราชการ		อุตสาหกรรม		อื่น ๆ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เป็นเจ้าของ (ซื้อเอง)	44	22.3	13	34.4	1	25.0	-	-	-	-	-	-	58	24.1
2. บิดามารดาซื้อให้	16	8.0	5	13.4	1	25.0	-	-	-	-	-	-	22	9.1
3. เช่าซื้อ	48	24.2	16	42.0	-	-	-	-	-	-	-	-	64	26.6
4. เช่าบ้านหลวง	2	1.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0.8
5. เช่าบ้านเอกชน	37	18.8	1	2.5	-	-	-	-	-	-	-	-	38	15.8
6. อาศัยญาติ/บิดามารดา	50	25.2	3	7.6	2	50.0	1	100.0	-	-	-	-	56	23.2
7. อื่น ๆ	1	0.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.4
รวม	198	100.0	38	100.0	4	100.0	1	100.0	-	-	-	-	241	100.0

จากการศึกษาการใช้ประโยชน์จากที่ดินประเภทต่าง ๆ กับลักษณะการถือครองที่ดิน พบว่า ในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรีซึ่งมีการใช้ที่ดินเพื่ออยู่อาศัยเป็นส่วนใหญ่นั้น จะมีลักษณะการถือครองที่เป็นแบบ อาศัยอยู่กับญาติ หรือ อาศัยอยู่กับบิดามารดาของตนเอง สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 25.2 รองลงมาเป็นลักษณะการถือครองแบบเช่าซื้อ และ เป็นเจ้าของ ที่ซื้อเอง ร้อยละ 24.2 และ 22.3 ตามลำดับ ส่วนการใช้ที่ดินเพื่อพาณิชยกรรม จะมีลักษณะการถือครองแบบเช่าซื้อ สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 42.0 รองลงมาเป็นลักษณะการถือครองแบบเป็นเจ้าของ ที่ซื้อเอง คิดเป็นร้อยละ 34.4 (ตารางที่ 6.11)

ตารางที่ 6.12 แสดงการตั้งถิ่นฐานในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี

การตั้งถิ่นฐานในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี	จำนวน	ร้อยละ
- ตั้งแต่เกิด	33	13.7
- ก่อนปี พ.ศ.2531	120	49.8
- ตั้งแต่ปี 2531 ซึ่งมีการขยายเทศบาลเมืองนนทบุรี	88	36.5
รวม	241	100.0

ตารางที่ 6.13 แสดงการตั้งถิ่นฐานในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรีแยกตามตำบล

	ตำบลสวนใหญ่		ตำบลตลาดขวัญ		ตำบลบางกระสอ		ตำบลท่าทราย		ตำบลบางเขน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตั้งแต่เกิด	8	3.3	15	6.2	4	1.7	2	0.8	4	1.7	33	13.7
ก่อนปี 2531	11	4.6	11	4.6	23	9.5	43	17.8	32	13.3	120	49.8
ตั้งแต่ปี 2531	13	5.4	32	13.3	18	7.5	24	10.0	1	0.4	88	36.5
รวม	32	13.3	58	24.1	45	18.7	69	28.6	37	15.4	241	100.0

3. ลักษณะการตั้งถิ่นฐานในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี

ในจำนวนผู้ที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี จากการศึกษาจำนวนประชากรตัวอย่าง 241 ครัวเรือน พบว่า ลักษณะการตั้งถิ่นฐานในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี สามารถแบ่งระยะเวลาศึกษาได้เป็น 3 ช่วง คือ ช่วงแรก เข้ามาตั้งถิ่นฐานโดยเป็นผู้ที่ไม่ได้ย้ายถิ่นมาจากที่ใด ซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี ตั้งแต่เกิด 33 คน คิดเป็นร้อยละ 13.7 ช่วงที่สอง ย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรีก่อนปี พ.ศ. 2531 มีจำนวน 120 ครัวเรือน ในตำบลสวนใหญ่ซึ่งเป็นเขตเทศบาลเมืองนนทบุรีเดิมซึ่งจากแบบสอบถามย้ายเข้ามาอยู่ในช่วง ปี พ.ศ.2523-2530 มีจำนวนการตั้งถิ่นฐาน คิดเป็นร้อยละ 4.6 ตำบลตลาดขวัญ (ปี 2521) มีจำนวนร้อยละ 4.6 ในตำบลบางกระสอย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ในช่วงปี พ.ศ. 2526-2529 มีจำนวนร้อยละ 9.5 ตำบลท่าทราย ย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ในช่วงปี พ.ศ.2503-2530 มีจำนวนร้อยละ 17.8 และ ตำบลบางเขน ย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ในช่วงปี พ.ศ.2518-2530 มีจำนวนร้อยละ 13.3 ส่วนในช่วงที่ 3 ย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 ซึ่งในปีนี้มีการขยายเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี ออกไปอีก 4 ตำบล คือ ตำบลตลาดขวัญ ตำบลบางกระสอ ตำบลท่าทราย และตำบลบางเขน จากการศึกษาพบการย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ ในตำบลสวนใหญ่ ในปี พ.ศ. 2531 นี้ มีจำนวนร้อยละ 5.4 ตำบลตลาดขวัญซึ่งมีจำนวนร้อยละ 13.3 ตำบลบางกระสอมีจำนวนร้อยละ 7.5 ตำบลท่าทรายมีจำนวนร้อยละ 10.0 และตำบลบางเขนมีจำนวนร้อยละ 0.4 (ตารางที่ 6.12-6.13)

ตารางที่ 6.14 แสดงการตั้งถิ่นฐานในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี แยกตามการใช้ประโยชน์ที่ดิน

การตั้งถิ่นฐาน	การใช้ประโยชน์จากที่ดินแปลงนี้												รวม	
	ที่อยู่อาศัย		พาณิชยกรรม		เกษตรกรรม		สถาบันราชการ		อุตสาหกรรม		อื่น ๆ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตั้งแต่เกิด	24	10.0	5	2.1	4	1.7	-	-	-	-	-	-	33	13.7
ก่อนปี พ.ศ.2531	100	41.5	19	7.9	-	-	1	0.4	-	-	-	-	120	49.8
ตั้งแต่ปี พ.ศ.2531	74	30.7	14	5.8	-	-	-	-	-	-	-	-	88	36.5
รวม	198	82.2	38	15.8	4	1.7	1	0.4	-	-	-	-	241	100.0

ในด้านการตั้งถิ่นฐานของผู้ใช้ที่ดินแต่ละชนิดนั้น พบว่าการใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย มีผู้ที่อาศัยในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรีตั้งแต่เกิด ร้อยละ 10.0 ย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ก่อนปี พ.ศ.2531 ร้อยละ 41.5 และย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ตั้งแต่ พ.ศ.2531 ซึ่งมีการขยายเขตเทศบาลเมืองนนทบุรีถึงร้อยละ 30.7 เมื่อเปรียบเทียบการตั้งถิ่นฐานในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรีมากที่สุด คือ ร้อยละ 49.8 จะตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี ก่อนปี พ.ศ.2531 เปรียบเทียบกับการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทอื่น ๆ การใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย จะเข้ามาตั้งถิ่นฐานก่อนปี พ.ศ.2531 คิดเป็นร้อยละ 41.5 รองลงไปคือ การใช้ที่ดินเพื่อพาณิชยกรรม ร้อยละ 7.9 และ การใช้ที่ดินเพื่อเป็นสถานที่ราชการ จากการศึกษา คือ ศูนย์โทรคมนาคม องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย จะเข้ามาตั้งก่อนปี พ.ศ.2531 คิดเป็นร้อยละ 0.4 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.14)

ตารางที่ 6.15 แสดงการย้ายถิ่นจากนอกเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี

การย้ายถิ่นมาจาก	จำนวน	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	82	34.0
อำเภออื่น ๆ ในจังหวัดนนทบุรี	55	22.8
จังหวัดอื่น ๆ	76	31.5
อยู่ในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี	28	11.6
รวม	241	100.0

การย้ายถิ่น ในด้านการย้ายถิ่นของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าเป็นผู้ที่ย้ายถิ่นมาจากนอกเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี คือ กรุงเทพมหานคร 82 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0 ย้ายถิ่นมาจากอำเภออื่น ๆ ในจังหวัดนนทบุรี 55 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8 ย้ายมาจากจังหวัดอื่น ๆ อีก 76 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 และเป็นผู้ที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรีไม่ได้ย้ายถิ่นมาจากที่ใด 28 คน คิดเป็นร้อยละ 11.6 (ตารางที่ 6.15) โดยการใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย มีผู้ที่มีการย้ายถิ่นมาจากกรุงเทพมหานคร มากที่สุด คือ ร้อยละ 37.9 เมื่อเปรียบเทียบกับการย้ายถิ่นประเภทอื่น ๆ ในการใช้ที่ดินชนิดเดียวกัน รองลงไปคือ ย้ายมาจากจังหวัดอื่น ๆ และ ย้ายมาจากอำเภออื่น ๆ ในจังหวัดนนทบุรี ร้อยละ 30.8 และ 21.2 ตามลำดับ ส่วนการใช้ที่ดินเพื่อพาณิชยกรรม ย้ายถิ่นมาจากจังหวัดอื่น ๆ ร้อยละ 36.6 รองลงไปคือ ย้ายถิ่นมาจากอำเภออื่น ๆ ในจังหวัดนนทบุรี 34.2 และย้ายถิ่นมาจากกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 18.4 (ตารางที่ 6.16)

ตารางที่ 6.16 แสดงการย้ายถิ่นมาจากภายนอกเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี จำแนกตามการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ย้ายถิ่นมาจาก	การใช้ประโยชน์จากที่ดินแห่งใหม่												รวม	
	ที่อยู่อาศัย		พาณิชยกรรม		เกษตรกรรม		สถาที่ราชการ		อุตสาหกรรม		อื่น ๆ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	75	37.9	7	18.4	-	-	-	-	-	-	-	-	82	34.0
อำเภออื่น ๆ ในจังหวัดนนทบุรี	42	21.2	13	34.2	-	-	-	-	-	-	-	-	55	22.8
จังหวัดอื่น ๆ	61	30.8	14	36.6	-	-	1	100.0	-	-	-	-	76	31.5
อยู่ในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี	20	10.1	4	10.8	4	100.0	-	-	-	-	-	-	28	11.6
รวม	198	100.0	38	100.0	4	100.0	1	100.0	-	-	-	-	241	100.0

ตารางที่ 6.17 แสดงความสัมพันธ์ของการตั้งถิ่นฐานในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี กับการย้ายถิ่น

	กรุงเทพมหานคร		อำเภออื่น ๆ ใน จ.นนทบุรี		จังหวัดอื่น ๆ		อยู่ในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตั้งแต่เกิด	1	1.2	5	9.2	-	-	27	96.6	33	13.7
ก่อนปี พ.ศ. 2531	46	56.2	34	61.8	39	51.3	1	3.4	120	49.8
ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531	35	42.6	16	28.9	37	48.7	-	-	88	36.5
รวม	82	100.0	55	100.0	76	100.0	28	100.0	241	100.0

จากการสำรวจพบว่า เป็นการย้ายถิ่นมาจากกรุงเทพมหานครจำนวน 82 ครัวเรือน แบ่งได้เป็นย้ายมาก่อนปี พ.ศ. 2531 (2518-2530) คิดเป็นร้อยละ 56.2 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 คิดเป็นร้อยละ 42.6 และร้อยละ 1.2 อยู่มาตั้งแต่เกิด สำหรับการย้ายถิ่นภายในจังหวัดนนทบุรีเองเป็นจำนวนทั้งสิ้น 55 ครัวเรือน ซึ่งเป็นการย้ายถิ่นจากท้องที่อำเภอปากเกร็ด ก่อนปี พ.ศ. 2531 (พ.ศ.2530) คิดเป็นร้อยละ 61.8 และร้อยละ 28.9 ย้ายมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2531 การย้ายถิ่นมาจากจังหวัดอื่น ๆ เข้ามาอยู่ในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี ก่อนปี พ.ศ. 2531 เป็นการย้ายถิ่นมาจากจังหวัดกำแพงเพชร เชียงใหม่ และจังหวัดสงขลา คิดเป็นร้อยละ 51.3 และการย้ายถิ่นมาจากจังหวัดอื่น ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 มีการย้ายถิ่นมาจากจังหวัดปทุมธานี ชลบุรี และจังหวัดนครราชสีมา คิดเป็นร้อยละ 48.7 (ตารางที่ 6.17)

4. ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการขยายตัวของชุมชนเมืองในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี

ตารางที่ 6.18 การจัดอันดับปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการขยายตัวของเมืองในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี หรือเลือกที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี

	ลำดับที่เลือกสาเหตุที่มีความสำคัญที่สุด....น้อยที่สุด					
	1	2	3	4	5	6
1. ทางกายภาพ	174 (72.2%)	15 (6.2%)	9 (3.7%)	7 (2.9%)	21 (8.7%)	15 (6.2%)
2. ทางเศรษฐกิจ - ราคาที่ดินถูกกว่ากรุงเทพมหานคร - ทำเลในการประกอบอาชีพดี	38 (15.8%)	114 (47.3%)	22 (9.1%)	18 (7.5%)	29 (12.0%)	20 (8.3%)
3. ทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน - มีระบบสาธารณูปโภคพร้อม - การคมนาคมขนส่งสะดวก - สิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วน	11 (4.6%)	58 (24.1%)	83 (34.4%)	20 (8.3%)	36 (14.9%)	33 (13.7%)
4. สาเหตุทางสังคม - อยู่มาตั้งแต่เกิด - ใกล้ญาติพี่น้อง - เป็นสินทรัพย์ที่มีอยู่เดิม	9 (3.7%)	37 (15.4%)	62 (25.7%)	99 (41.1%)	8 (3.3%)	26 (10.8%)
5. สาเหตุทางการเมือง - นโยบายของรัฐ - รัฐบาลสนับสนุนให้อยู่ในบริเวณนี้ - เป็นที่ของรัฐที่ต้องการพัฒนา	4 (1.7%)	9 (3.7%)	23 (9.5%)	70 (29.0%)	82 (34.0%)	53 (22.0%)
6. สมาชิกในครอบครัวเพิ่ม	5 (2.1%)	8 (3.3%)	42 (17.4%)	27 (11.2%)	65 (27.0%)	94 (39.0%)
รวม	241 (100%)	241 (100%)	241 (100%)	241 (100%)	241 (100%)	241 (100%)

ผู้ศึกษากำหนดให้เจ้าของบ้านหรือหัวหน้าครัวเรือนเลือกปัจจัยทั้ง 6 ตามลำดับความสำคัญที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุด (กำหนดความสำคัญที่สุดเป็นลำดับที่ 1 และ ความสำคัญน้อยที่สุดเป็นลำดับที่ 6) ซึ่งสามาถได้ข้อมูลตามที่เลือกดังตารางที่ 6.18

จากตารางจะพบว่า ปัจจัยทางกายภาพ นอกจากจะมีจำนวนเลือกมากที่สุดแล้ว ยังเลือกเป็นลำดับที่ 1 มากที่สุดอีกด้วย หรือร้อยละ 72.2 ของจำนวนครัวเรือนที่เลือกทั้งหมด ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน เลือกเป็นอันดับ 2 และ 3 ตามลำดับ ปัจจัยทางสังคม เลือกเป็นอันดับที่ 4 และปัจจัยทางการเมือง กับการที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเพิ่ม ถูกเลือกมากที่สุดเป็นอันดับ 5 และ 6 ตามลำดับ จึงสามารถสรุปได้ดังนี้ เจ้าของบ้านหรือหัวหน้าครัวเรือนในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี ส่วนใหญ่พิจารณาเลือกปัจจัยทางกายภาพ เป็นปัจจัยในการเลือกที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี ซึ่งจะมีผลต่อการขยายตัวของเทศบาลเมืองนนทบุรี ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า เทศบาลเมืองนนทบุรีอาศัยปัจจัยทางกายภาพ ที่ใกล้กับกรุงเทพมหานคร เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการเลือกที่อยู่อาศัย และมีอิทธิพลต่อการขยายตัวของเทศบาลเมืองนนทบุรี เพราะมีพื้นที่ที่ใกล้กับกรุงเทพมหานคร ราคาที่ดินก็ถูกกว่ากรุงเทพมหานคร และมีโครงข่ายของเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงติดต่อกันสะดวกรวดเร็วทั้งทางรถยนต์ และทางน้ำซึ่งจะส่งผลต่อการขยายตัวของเมือง นอกจากนี้เส้นทางคมนาคมยังนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญและมีอิทธิพลอย่างมากต่อการขยายตัวของเทศบาลเมืองนนทบุรีอีกด้วย

6.19 แสดงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ที่ดินทั่วไป จำแนกตามการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งเลือกเป็นลำดับที่หนึ่ง

	การใช้ประโยชน์จากที่ดินของบ้าน												รวม	
	ที่อยู่อาศัย		พาณิชยกรรม		เกษตรกรรม		สถาบันราชการ		อุตสาหกรรม		อื่น ๆ			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ทางกายภาพ	152	63.1	21	8.7	1	0.4	-	-	-	-	-	-	174	72.2
2. ทางเศรษฐกิจ	99	41.1	14	5.8	-	-	1	0.4	-	-	-	-	114	47.3
- ราคาที่ดินถูกกว่ากรุงเทพมหานคร														
- ทำเลในการประกอบอาชีพดี														
3. ทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน	68	28.2	15	6.2	-	-	-	-	-	-	-	-	83	34.4
- มีระบบสาธารณูปโภคพร้อม														
- การคมนาคมขนส่งสะดวก														
- สิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วน														
4. สาเหตุทางสังคม	86	35.7	13	5.4	-	-	-	-	-	-	-	-	99	41.1
- อยู่มาตั้งแต่เกิด														
- ใกล้ญาติพี่น้อง														
- เป็นมรดกที่บรรพบุรุษทิ้งไว้														
5. สาเหตุทางการเมือง	62	25.7	20	8.3	-	-	-	-	-	-	-	-	82	34.0
- นโยบายของรัฐ														
- รัฐบาลสนับสนุนให้อยู่ในบริเวณนี้														
- เป็นที่ของรัฐที่ต้องการพัฒนา														
6. สมาชิกในครอบครัวเพิ่ม	78	32.4	14	5.8	2	0.8	-	-	-	-	-	-	94	39.0

เมื่อพิจารณาตามการใช้ที่ดินแต่ละชนิด พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ที่ดินแต่ละชนิดมีดังนี้

การใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย ปัจจัยที่มีอิทธิพลได้แก่ ปัจจัยทางกายภาพ รองลงไปคือ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และ ปัจจัยทางสังคม โดยมีร้อยละเรียงตามลำดับดังนี้คือ 63.1 , 41.1 และ 35.7

การใช้ที่ดินเพื่อเป็นพาณิชยกรรม ปัจจัยที่มีอิทธิพล ได้แก่ ปัจจัยทางกายภาพ รองลงไปได้แก่ ปัจจัยทางการเมือง และ ปัจจัยทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยมีร้อยละเรียงตามลำดับดังนี้คือ 8.7 , 8.3 และ 6.2

การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ การเพิ่มจำนวนสมาชิกในครอบครัว มีจำนวนร้อยละ 0.8 สาเหตุจากการเพิ่มจำนวนประชากรนับเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรี ทำให้จำนวนการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมลดน้อยลง เปลี่ยนเป็นการใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยแทน รองลงไปคือ ปัจจัยทางกายภาพ มีจำนวนร้อยละ 0.4

ส่วนการใช้ที่ดินเพื่อเป็นสถานที่ราชการ ปัจจัยที่มีอิทธิพลได้แก่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ คิดเป็นร้อยละ 0.4 (ตารางที่ 6.19)

สรุป จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมการขยายตัวของชุมชนเมืองในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรีที่สำคัญ ได้แก่ ปัจจัยทางด้านกายภาพ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยทางโครงสร้างพื้นฐาน เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวของเทศบาลเมืองนนทบุรี อาทิ เช่น การที่เขตเทศบาลเมืองนนทบุรีอยู่ใกล้กับกรุงเทพมหานคร มีโครงข่ายของเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงติดต่อกันโดยสะดวก และราคาที่ดินที่ถูกกว่ากรุงเทพมหานคร จากปัจจัยเหล่านี้นับว่าเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการขยายตัวของเขตเทศบาลเมืองนนทบุรีนั่นเอง ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวของชุมชนเมืองในเขตเทศบาลเมืองนนทบุรีนั้น อาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยทางด้านกายภาพ ก็เป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวเช่นเดียวกับการเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการขยายตัว หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่า ปัจจัยทางด้านกายภาพมีอิทธิพลต่อการขยายตัวของเขตเทศบาลเมืองนนทบุรีก็ได้ ดังจะเห็นได้จากเทศบาลเมืองนนทบุรีมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านทางด้านทิศตะวันตก ทำให้การขยายตัวของเขตเทศบาลเมืองนนทบุรีขยายไปทางด้านทิศตะวันออกมากกว่าทางด้านตะวันตก ซึ่งทำให้เกิดการขยายตัวไปตามเส้นทางคมนาคมทางบก นั่นก็คือ ถนน มากกว่าการขยายตัวไปตามเส้นทางคมนาคมทางน้ำ